

TÜKETİCİ HUKUKU
ÖRNEK YARGITAY KARARLARI
(30 Mart 2018)

I. "...Davacı vekili, müvekkilinin davalıdan 17/10/2014 tarihinde 66.591,29 TL bedelle satın aldığı aracın ilk günden beri muhtelif zamanlarda ani hız kaybı ve durma gibi arıza çıkardığını aracın aynı şikayetle 3 kez servise götürüldüğünü son olarak 24/10/2014 tarihinde aracın müvekkiline teslim edildiğini, müvekkilinin araca olan güvenini kaybettiğini ileri sürerek aracın ayıpsız misli ile değiştirilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalı, davacının şikayetlerinin ücretsiz onarım ile giderildiğini, araçta tekrarlı ve çözülemeyen bir arıza olmadığını davacının seçimini ücretsiz onarım hakkından yana kullanmış olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesini dilemiştir.

Mahkemece, yapılan yargılama toplanan deliller hükme esas alınan bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; Davacının aracı 17/10/2014 tarihinde aldığı ve arızaların 21/10/2014 tarihine kadar birden fazla kere ortaya çıktığı tüketici seçimlik haklarından onarım hakkını kullansa bile aynı arızanın tekrar etmesi durumunda 11. maddede yazılı diğer seçimlik haklarını kullanabileceği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-Davacı 6502 sayılı yasanın 11. maddesi uyarınca ücretsiz onarım hakkını talep etmiş ve kullanmış olup hükme esas alınan bilirkişi raporunda da vasıtada herhangi bir arızanın olmadığı test sürüşü ile anlaşılmıştır. Hal böyle olunca; davacı onarım hakkını kullandığına ve seçimlik hakkını bu şekilde tükettiğine göre sonradan aracın ayıpsız misli ile değiştirilmesine yönelik bir diğer seçimlik hakkını kullanamaz. Açıklanan bu hususlar dikkate alınmadan yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir..." (*Yargıtay 13. HD., 23.10.2017, E: 2015/22767, K: 2017/10057, Lexpera*)

II. "... Davacı, 14/08/2014 tarihinde aracı davalı.... Şti'nden 43.690,80 TL bedelle satın aldığını, 24.09.2014 tarihinde aracın park halindeyken motor kısmında yangın başladığını, itfaiyenin müdahalesi ile yangının söndürüldüğünü, davalıŞti tarafından düzenlenen servis formunda "aracın ön kısmında yanma hasarı, motor kaputu, sağ ön çamurluk, silecekler, motor tesisat kablosu, göğüs tesisat kablosu, ...beyni,motorda bulunan bir takım plastik parçalar ile yakıt hortumlarının yangından zarar gördüğünün" rapor edildiğini, aracın satın alınmasından 40 gün sonra meydana gelen yangın olayından sonra mağdur olduğunu, araca güveni kalmadığını, aracın ayıplı olduğunu ileri sürerek araç için ödenmiş olan 43.690,80 TL bedelin yasal faizi ile davalı şirketten tahsilini yada ayıplı otomobilin ayıpsız misli ile değiştirilmesini istemiştir.

Davalılar, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davalı ...'a yönelik davanın husumet yokluğu nedeniyle reddine; davalı AŞ. hakkına açılan davanın kısmen kabulü ile dava konusu aracın ayıplı olduğunun tespitine, dava konusu ayıplı malın davacı tarafından üzerindeki tüm takyidatlardan ve trafik para cezalarından ari bir şekilde davalılara iadesine, dava konusu yapılan aracın, aynı model, aynı marka ve aynı özellikteki ayıpsız misliyle değiştirilmesine; aracın aynı model, aynı marka ve aynı özellikteki ayıpsız misli ile değiştirilmesi mümkün olmadığı takdirde 43.690,80 TL nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müteselsilen ve müştereken tahsiline karar verilmiş; hüküm, davalı AŞ. Tarafından temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davalıların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekir....

4-Kabule göre de; davacı talebinin terditli olarak ileri sürmüş olup, Mahkemece dava konusu aracın ayıpsız misliyle değiştirilmesine; aracın aynı model, aynı marka ve aynı özellikteki ayıpsız misli ile değiştirilmesi mümkün olmadığı takdirde 43.690,80 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müteselsilen ve müştereken tahsiline karar verilmiştir. Ancak, dava konusu aracın ayıpsız misli ile

değişimi mümkün olmaz ise, hükümde yazılı olmasa da İcra İflas Kanununun 24. maddesi gereğince işlem yapılacağına göre, mahkemece yazılı şekilde, anılan yasa hükmüne aykırı olarak, aracın misli ile değiştirilmesi mümkün olmadığı takdirde satış bedeli olarak ödenen 43.690,00 TL'nin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir..." (Yargıtay 13. HD., 22.12.2016, E: 2015/33630, K: 2016/24098, Lexpera)

III. "...Davacılar, dava dilekçesinde aracın 20/04/2013 tarihinde rutin kontrollerinin yapılması için yetkili servise götürüldüğünü, yapılan kontrol sırasında aracın bagaj kapağında boydan boya bir çizgi ve boya çökmelerinin olduğunun fark edildiğini, 10.05.2013 tarihinde davalı tarafa ihtar göndererek ayıp nedeniyle aracın değiştirilmesinin istendiğini ileri sürmüştür. 20.04.2013 tarihli servis formunda "araçta yapılan kontrollerde bagaj kapığında boydan boya çizgi ve boya çökmeleri tespit edildi, herhangi bir dış etkene rastlanmadı" şeklinde açıklama yer almaktadır. Davacılar, aracın satın alınmasından sonra söz konusu ayıbın ortaya çıktığını iddia etmiş olup, davalı ise, aracın hasarsız olarak davacıya teslim edildiğini, üretim hatası olmayıp kullanıcı hatası olduğunu ve aracın davacı elinde iken iki kez kaza geçirdiğini, meydana gelen kaza sonucu oluşan değer azalmasının mahsup edilmesi gerektiği savunmuştur. Mahkemece, bilirkişi raporu hükme esas alınarak, davaya konu araçta tespit edilen kusurların aracı ayıplı mal kapsamına soktuğu anlaşıldığından davacılar vekilinin seçim hakkı da göz önünde bulundurularak açılan davanın kabulüne karar verilmiştir. 6502 sayılı yasanın 11. maddesinde, malın ayıplı olması durumunda tüketicinin seçimlik hakları düzenlenmiştir. Bu seçimlik haklarda tüketici; bedel iadesini de içeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız misliyle değiştirilmesi veya ayıp oranında bedel indirimini ya da ücretsiz onarım isteme haklarına sahiptir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Açıklandığı şekilde tüketici seçimlik haklarından herhangi birisini kullanabilecektir. Ne var ki tüketici bu hakkını kullanırken objektif iyiniyet kuralları içerisinde hareket etmek zorundadır. Hal böyle olunca mahkemece, araca ait kasko ve zorunlu trafik sigorta dosyaları, servis kayıtları getirtilerek, araç üzerinde konusunda uzman bilirkişi veya bilirkişi heyetine inceleme yaptırarak araçtaki ayıbın gizli veya açık ayıp olup olmadığı ve bu mevcut bulguların üretim hatasından mı yoksa kullanım hatasından mı kaynaklandığının kesin olarak belirleyerek, ayıbın süresinde ihbar edilip edilmediği değerlendirilerek, davacının seçimlik haklarından aracın misliyle değiştirilmesi hakkını kullanmasının iyiniyet kuralları, tarafların hak ve menfaatleri değerlendirilerek aşırı bir dengesizliğe neden olup olmayacağı, araçtaki ayıp nedeniyle seçimlik hakkından bedel indirim uygulanmasının gerekip gerekmediği değerlendirilerek sonucuna göre hüküm tesisi gerekirken, yazılı şekilde aracın aynı vasıf ve nitelikte yenisi ile değiştirilmesine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir..." (Yargıtay 13. HD., 14.11.2017, E: 2016/12993, K: 2017/11106, Lexpera)

IV. Taraflar arasındaki "ayıplı mal" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İstanbul 1.Tüketici Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 25.06.2002 gün ve 2001/231-2002/677 sayılı kararın incelenmesi Davalılar vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin [15.09.2003 gün ve 2003/9405-10034](#) sayılı ilamı ile ; (...dava, ayıplı çıkan aracın yenisi ile değiştirilmesi, olmazsa değerinin tahsili istemine ilişkindir. Mahkemece, aracın aynı model ve nitelikte "0" km. yeni bir araçla değiştirilmesine karar verilmiş, karar davalılarca temyiz edilmiştir. Davacı, dava dilekçesinde; imalat hatası bulunan 1997 model Porche marka aracının yerine yenisinin verilmesini, bu mümkün olmadığı takdirde değerini istemiştir. Mahkeme ise aracın "0" km. aynı nitelikte yenisi ile değiştirilmesine hükmetmiştir. Bu hükmün infazı HUMK.nun [388](#). maddesi karşısında güçlükler yaratır. 1997 model bir aracın aradan 4-5 yıl geçtikten sonra "0" km. yenisinin bulunması olanaklı değildir. Şu durumda, davacının seçenekli istemleri arasında aracın değeri de bulunduğu göre davacının aracı kullanmakla edindiği yarar da gözetilerek aracın bedeline hükmedilmelidir. Anılan yön gözetilmeden yazılı şekilde verilen karar usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir...), gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.... Dava, ayıplı malın yenisi ile değiştirilmesi istemine ilişkindir... Somut olayda; aracın imalat hatalı olduğu, çok sayıda tamir işlemine karşın arızanın giderilemediği bilirkişi raporları ile tespit edilmiş; mahkeme bu olguyu kabul etmiş; özel dairece de bu olgu bozmaya konu edilmemiştir. Dolayısıyla açıklanan yasal şartların varlığında uyumsuzluk bulunmamaktadır. Sorun imalat hatalı 1997 model araçla ilgili olarak davacı yanın isteminin ne şekilde hükme bağlanması gerektiği üzerinde düğümlenmiştir. Tüketici dava dilekçesinde, malın yenisi ile değiştirilmesi olmazsa bedelinin tahsilini istemişse de sonraki celselerde sadece malın yenisi ile değiştirilmesi isteminde bulunmuştur. Mahkemece bu istem nazara alınarak, aracın "0" km. aynı nitelikte yenisi ile değiştirilmesine karar verilmiştir. Bu karar, yukarıda ayrıntısı açıklanan yasal düzenlemelere uygundur. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun [381-388](#) maddelerine aykırı bir hükmün varlığından da söz etmek olanaklı değildir. Aracın modelinin eski olması, yasal seçimlik haklarından birini kullanan davacının bu isteminin karşılanmamasına neden olarak gösterilemez. Kanun ve yönetmelik tüketici

tercihini ön planda tutmakta; değiştirme hakkının kullanılması durumunda bu hakkın yerine getirilmesini sınırlayan herhangi bir hüküm getirmemektedir. Diğer taraftan, infaz aşamasında hükme konu malın bulunamaması halinde, İcra ve İflas Kanunu'nun 24. maddesinin uygulanma olanağının varlığı da unutulmamalıdır... Ayrıca, gerek 4077 sayılı Kanunun ilk şeklinde gerekse 4822 sayılı Kanunla değişik halinde kullanım bedelinin düşölmesine yönelik bir hükme de yer verilmemiştir. Sonuçta; yukarıda ayrıntısı açıklanan tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, mahkeme kararında açıklanan gerektirici nedenlere, delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle belirlenen olgular ile içerikleri irdelenen yasal düzenlemelere göre, usul ve yasaya uygun bulunan direnme kararının onanması gerekir... ..(Yargıtay HGK, 22.6.2005, 4-309/391, Kazancı İştihat Bilgi Bankası)

V. "...Davacı, davalıdan satın aldığı aracın ayıplı olduğunu belirterek, aracın ayıpsız olan misliyle değiştirilmesi için işbu davayı açmıştır. Bilirkişi raporunda, aracın ayıplı olduğu belirtilmiştir. Mahkemece araç için ödenen bedelden, yararlanma bedeli mahsup edilerek, 36.000 YTL'nin tahsiline, aracın davalıya iadesine karar verilmiştir. Gerek 4077 sayılı Kanunun ilk şeklinde, gerek 4822 sayılı Kanunla değiştirilmiş halinde, kullanım bedelinin düşölmesine yönelik bir hükme yer verilmemiştir. Yargıtay HGK'nın 2005/4-309, 2005/391 karar sayılı kararında da, bu husus açıkça belirtilmiştir. Bu durumda, mahkemece fatura bedeli olan 42.123.592.000.- liranın tahsiline karar verilmesi gerekirken, davacının araçtan yararlanma bedelinin mahsup edilmesi, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir...." (Yarg. 13. HD., 18.9.2006, 6251/11865, Kazancı İştihat Bilgi Bankası)

VI. "...1-)Dava, satış esnasında sunulan katalog, proje ve tanıtımlarda belirtilen ancak bunlara uygun olarak yapılmayan veya eksik yapılan işler nedeni ile davacının satın aldığı dairedede oluşan değer kaybının ödetilmesi istemine ilişkindir. Davacı tüketici olduğuna göre, tüketici hukuku ile ilgili ayıba dair düzenleme, 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK)'un 4. maddesinde yer almaktadır. Anılan maddenin birinci fıkrasında; "Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaat edilen veya standardında tespit edilen nitelik ve/veya niceliğine aykırı olan ya da tahsis veya kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mal veya hizmetler, ayıplı mal veya ayıplı hizmet olarak kabul edilir." denilmekte, devam eden fıkralarda ise buna dair biçimsel koşullar sayılmaktadır. Mahkemece, hükme esas alınan bilirkişi raporunda; taraflar arasında yapılan sözleşme ve eki teknik şartnamede belirtilen sosyal donatıların, açık kapalı çocuk oyun alanları, sosyal tesis, dinlenme terasları kameriyeler ve yürüyüş yollarının yapılmaması nedeni ile oluşan değer kaybı hesaplanmış ve bu değere karar verilmiştir. Anılan bilirkişi raporunda ikinci seçenek olarak, teknik şartnamede belirtilen sosyal donatılar ve tanıtım materyellerinin geçerli görülerek söz konusu materyallerde belirtilen donatıların clup istanbul, koza park, okul hastane gibi tesis ve donatıların yapılmaması nedeni ile oluşan değer kaybı da ayrı olarak hesaplanmıştır. Yukarıda açıklandığı üzere yasal mevzuat gereğince, satıcı, sözleşme ve eki şartnameden başka ayrıca ilan ve reklamlarda, broşür ve kataloglarda vaat ettiği hususlar yönünden de alıcı tüketiciye karşı sorumludur. O halde mahkemece, teknik şartnamede belirtilmeyen ancak tanıtım materyellerinde belirtilen tüm hususlar yönünden de tek tek ayıplı ya da hiç yapılmayan imalatlar konusunda inceleme yapılarak varsa değer kaybı belirlenmeli ve sonucuna uygun bir karar verilmelidir. Mahkemece, sadece teknik şartnamede belirtilen hususlar yönünden belirleme yapılarak, tanıtım materyellerindeki vaadler konusunda bir değerlendirme yapılmadan yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bozmayı gerektirir...." (Yarg. 13. HD., 11.7.2016, E: 2015/21833, K: 2016/15781, Kazancı İştihat Bilgi Bankası)